

Konstitutionsutskottets betänkande 2018/19:KU9

Ändringar i regleringen av Sametinget och sametingsvalet

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om säkerhetskontroll vid Sametingets offentliga sammanträden, lag om ändring i lagen (1980:578) om ordningsvakter och lag om ändring i sametingslagen (1992:1433).

De föreslagna ändringarna i sametingslagen innebär vissa förändringar i Sametingets organisation. Sametingets plenum ska även i fortsättningen vara det högsta beslutande organet. Sametingets styrelse ska ansvara för Sametingets verksamhet, och kanslichefen ska sköta den löpande verksamheten enligt de direktiv och riktlinjer som styrelsen beslutar.

Det föreslås vidare att Sametingets plenum har rätt att besluta om skäliga ekonomiska förmåner för ledamöter och ersättare.

Förslaget innebär också att nya bestämmelser förs in i sametingslagen, dels om offentlighet vid Sametingets sammanträden, dels om att ordföranden ansvarar för ordningen vid sammanträden i plenum och då också har rätt att visa ut den som uppträder störande och inte rättar sig efter tillsägelse.

Slutligen föreslås ändringar i bestämmelser om val till Sametinget, bl.a. avskaffas kravet i sametingslagen på svenskt medborgarskap för att vara valbar till Sametinget.

Regeringen föreslår också en särskild lag om säkerhetskontroll vid Sametingets offentliga sammanträden. Den omfattar såväl Sametingets plenum som sammanträden i styrelsen och i nämnderna. Som en följd av denna lämnas förslag till en komplettering i lagen (1980:578) om ordningsvakter, så att det av den lagen framgår att ordningsvakter får förordnas att tjänstgöra även vid säkerhetskontroller i Sametinget.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2019.

Två följdmotioner har väckts med anledning av propositionen.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena. I betänkandet finns två reservationer (SD, V).

Behandlade förslag

Proposition 2017/18:287 Ändringar i regleringen av Sametinget och sametingsvalet.

Två yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Bakgrund	6
Propositionens huvudsakliga innehåll	8
Utskottets överväganden	10
Lagförslag om ändringar i regleringen för Sametinget och sametingsvalet	10
Förordnande av Sametingets ordförande	14
Reservationer	17
1. Lagförslag om ändringar i regleringen för Sametinget och sametingsvalet, punkt 1 (SD)	17
2. Förordnande av Sametingets ordförande, punkt 2 (V)	18
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	19
Propositionen	19
Följdmotionerna	19
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	20

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Lagförslag om ändringar i regleringen för Sametinget och sametingsvalet**

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om säkerhetskontroll vid Sametingets offentliga sammanträden,

2. lag om ändring i lagen (1980:578) om ordningsvakter,

3. lag om ändring i sametingslagen (1992:1433).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:287 punkterna 1–3 och avslår motion

2018/19:37 av Jonas Millard m.fl. (SD).

Reservation 1 (SD)

2. **Förordnande av Sametingets ordförande**

Riksdagen avslår motion

2018/19:48 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V).

Reservation 2 (V)

Stockholm den 13 november 2018

På konstitutionsutskottets vägnar

Hans Ekström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Hans Ekström (S), Marta Obminska (M), Ida Karkiainen (S), Ida Drougge (M), Jonas Millard (SD), Per-Arne Håkansson (S), Linda Ylivainio (C), Erik Ottoson (M), Matheus Enholm (SD), Tuve Skånberg (KD), Erik Ezelius (S), Bengt Eliasson (L), Fredrik Lindahl (SD), Jonas Eriksson (MP), Louise Meijer (M), Thomas Hammarberg (S) och Jessica Wetterling (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I proposition 2017/18:287 Ändringar i regleringen av Sametinget och same-tingsvalet föreslår regeringen att riksdagen antar lagen om säkerhetskontroll vid Sametingets offentliga sammanträden samt de förslag till ändringar i lagen om ordningsvakter (1980:578) och i sametingslagen (1992:1433) som läggs fram i propositionen.

Regeringen redovisar i propositionen ärendets beredning fram till dess att propositionen beslutades. Av denna redovisning framgår att regeringen gett Ekonomistyrningsverket (ESV) samt två utredare i uppdrag att utreda tre frågor: Sametingets organisation, ekonomiska förmåner för förtroendevalda i Sametinget respektive säkerhetskontroll vid Sametingets sammanträden.

Regeringen gav den 13 oktober 2016 ESV i uppdrag att analysera Same-tingets arbete med intern styrning och kontroll samt användningen av statliga medel. Vidare skulle ESV analysera förutsättningarna för Sametinget att säkerställa att verksamheten bedrivs effektivt utifrån gällande reglering samt hur verksamheten kan effektiviseras. ESV redovisade uppdraget i rapporten Analys av Sametinget – Finansiering och intern styrning och kontroll (ESV 2017:6). Regeringen behandlar i propositionen de förslag i ESV:s rapport som kräver ändringar i sametingslagen. Förslaget om Sametingets organisation diskuterades vid möten med Sametingets styrelse bl.a. den 19 oktober 2017, den 14 november 2017, den 29 januari 2018 och den 13 april 2018. Den 12 juni 2017 hölls det ett informationsmöte och fördes samtal om ESV:s rapport med företrädare för Sametingets politiska partier.

Vidare beslutade regeringen den 26 juni 2017 att ge en utredare i uppdrag att biträda Regeringskansliet (Kulturdepartementet) i arbetet med att utreda om det är lämpligt med en reglering i sametingslagen av ekonomiska förmåner, inklusive pension (Ku 2017:B). Uppdraget redovisades i departementspromemorian Reglering av ekonomiska förmåner för förtroendevalda i Same-tinget (Ds 2017:63). Förslaget om ekonomiska förmåner för förtroendevalda vid Sametinget diskuterades vid möten med Sametingets styrelse bl.a. den 19 oktober 2017 och den 13 april 2018.

Slutligen beslutade regeringen den 29 augusti 2017 att ge en utredare i uppdrag att biträda Regeringskansliet (Kulturdepartementet) i arbetet med att utreda möjligheter att vidta säkerhetshöjande åtgärder vid Sametingets offentliga sammanträden (Ku 2017:C). Uppdraget redovisades i departementspromemorian Säkerhetshöjande åtgärder vid Sametingets sammanträden (Ds 2017:65). Förslaget om säkerhetshöjande åtgärder vid Sametingets sammanträden diskuterades vid möten med Sametingets styrelse bl.a. den 13 april 2018.

Inom Regeringskansliet har departementspromemorian Ändringar i bestämmelser om val till Sametinget (Ds 2017:34) utarbetats. Förslaget om nya bestämmelser om val till Sametinget diskuterades vid möten med Sametingets styrelse bl.a. den 19 oktober 2017 och den 13 april 2018.

Lagrådet har granskat lagförslagen när det gäller Sametingets organisation, ekonomiska förmåner för förtroendevalda i Sametinget samt säkerhetskontroll vid Sametingets sammanträden. Regeringen har följt Lagrådets förslag. Därutöver har vissa redaktionella ändringar gjorts i förhållande till lagrådsremissen.

En förteckning över behandlade förslag finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Två följdmotioner har väckts med anledning av propositionen.

Bakgrund

Sametinget inrättades genom ett beslut av riksdagen 1992 (prop. 1992/93:32, bet. 1992/93:KU17, rskr. 1992/93:114). Propositionen byggde på betänkandet Samerätt och sameting (SOU 1989:41).

Bestämmelser om Sametinget finns i sametingslagen (1992:1433) och i förordningen (2009:1395) med instruktion för Sametinget. Sametingets plenum har också beslutat om reglering av arbetet i sametingsordningen.

Sametinget är enligt 1 kap. 1 § sametingslagen en särskild myndighet med uppgift att främst bevaka frågor som rör samisk kultur i Sverige. Av 1 § sametingsordningen framgår att Sametinget är ett folkvalt samiskt parlament och att arbetet i Sametingets plenum regleras av sametingsordningen. Sametingets folkvalda organ är uppbyggt på samma sätt som en folkvald församling, dvs. det består av företrädare för grupper eller partier som fått sina mandat i ett val som är organiserat på samma sätt som riksdags- och kommunalvalen.

Sametinget är organiserat som en vald ledamotsförsamling om 31 ledamöter. För ledamöterna finns ersättare. Efter förslag av Sametinget förordnar regeringen ordförande i Sametinget. Vidare finns en styrelse och ett antal nämnder, däribland en valnämnd. I 3 kap. sametingslagen finns bestämmelser om val till Sametinget. Uppgifter vid val till Sametinget fullgörs även av den centrala valmyndigheten enligt vallagen (2005:837) och av länsstyrelsen i det län där Sametinget har sitt säte.

I propositionen Om samerna och samisk kultur m.m. (prop. 1992/93:32), som låg till grund för Sametingets inrättande, uttalades att Sametinget fick ett drag av kollegial myndighet som exempelvis s.k. nämndmyndigheter eller myndigheter som organiseras som råd med ledamöterna som det egentliga beslutande organet (s. 43). Det framhölls vidare att en församling som Sametinget inte kunde vara samlad i den omfattning som krävdes för att den skulle kunna handlägga de löpande ärendena. Till sitt förfogande gavs därför Sametinget en styrelse som skulle sköta den löpande verksamheten (s. 63). Departementschefen uttalade också i lagstiftningsärendet att han var medveten

om att lösningen var okonventionell när det gäller en statlig myndighet. Den rymdes dock inom de legala ramarna (s. 35).

Sametingets uppgifter anges i 2 kap. 1 § sametingslagen, och styrelsens i 2 kap. 4 §. Det ligger inte några beslutsfunktioner direkt på styrelsen. Styrelsen ska bereda, yttra sig, handha, verkställa och fullgöra uppdrag, bl.a. ska den handha den ekonomiska förvaltningen (2 kap. 4 § 2).

Alltsedan Sametinget inrättades har det också funnits en kanslichef. Detta framgår av förordningen med instruktion för Sametinget. Kanslichefens uppgifter framgår av 11–13 §§ i instruktionen, bl.a. ska kanslichefen ansvara för myndighetens verksamhet och se till att den bedrivs effektivt och enligt gällande rätt.

Oklarheter vad gällde organisationen medförde att regeringen år 2000 gav en särskild utredare i uppdrag att analysera Sametingets dåvarande organisation och överväga och lämna förslag till nödvändiga förändringar i såväl sametingslagen som myndighetens instruktion. Utredaren skulle bl.a. undersöka om det krävdes en tydligare skillnad än den rådande mellan Sametingets olika roller som folkvalt organ och statlig myndighet (dir. 2000:70).

Utredningen presenterade sina förslag i betänkandet Sametingets roll i det svenska folkstyret (SOU 2002:77). Utredningen framhöll att det sedan Sametingets tillkomst hade skett en dynamisk utveckling av samernas folkrättsliga ställning. Det var nu ostridigt att samerna har rätt till en kulturell autonomi och att detta förutsätter en viss grad av självstyre. Detta förändrade synsätt skulle enligt utredningens bedömning möjliggöra en omprövning av Sametingets ställning som myndighet under regeringen (s. 145). Utredningen påpekade vidare att det grundläggande problemet var Sametingets dubbla roller. Det hade till uppgift att driva den samiska politik som kommit till uttryck genom valet till Sametinget trots att det i sin egenskap av myndighet löd under regeringen. Utredningen fann det därför inte ändamålsenligt att Sametinget var en myndighet. Utredningen, som konstaterade att en ändring av samernas självstyrelse skulle kräva en grundlagsändring, föreslog bl.a. att frågan om Sametingets roll borde utredas närmare (s. 129–149).

Utredningens förslag behandlades i propositionen Ett ökat samiskt inflytande (prop. 2005/06:86). Även regeringen påpekade att Sametinget är ett folkvalt organ och en myndighet under regeringen, vilket innebär att det har dubbla roller (s. 27). Regeringen ansåg dock att utredningens förslag om att det borde utredas om Sametinget kunde vara ett organ för självstyre inte borde genomföras. Den samiska självbestämmanderätten borde i första hand ökas genom att Sametinget övertog nya myndighetsuppgifter som rör samiska förhållanden. Det fanns därmed inte anledning att utreda om Sametinget kunde vara ett organ för självstyre. Riksdagen anslöt sig till författningsförslagen i propositionen (bet. 2005/06:KU32, rskr. 2005/06:253). Genom bestämmelser i sametingslagen (2 kap. 1 §) och rennäringslagen (1971:237) överläts ett antal uppgifter som rör samiska förhållanden till Sametinget att besluta om.

I propositionen konstaterade regeringen också att det inom Sametinget förekommit en del interna problem och att en stor del av dessa hänförde sig till en otydlig ansvarsfördelning mellan styrelse och kanslichef (s. 65). Gränsdragningen mellan Sametingets politiska del och den myndighetsutövande delen utgjorde ett problem i verksamheten (s. 67). Vissa förändringar genomfördes efter förslag i propositionen. Det skrevs bl.a. in i sametingslagen (2 kap. 6 a §) att styrelsen var ansvarig för förvaltningen och myndighetsutövningen. I författningskommentaren anfördes att med förvaltningsfrågor avsågs frågor om den fortlöpande verksamheten (s. 80). Bestämmelsen hade en förebild i 3 kap. 13 § i den dåvarande kommunallagen (1991:900). Enligt den paragrafen skulle nämnderna besluta bl.a. i frågor som rörde förvaltningen.

När det gällde ett förslag från utredningen om att Sametingets samtliga uppgifter borde anges i lag konstaterade regeringen att så länge Sametinget var en förvaltningsmyndighet under regeringen, måste denna på vanligt sätt kunna styra förvaltningen genom föreskrifter, direktiv och budgetbeslut. Utredningens förslag i denna del borde därför inte genomföras (prop. 2005/06:86 s. 38).

Sametinget redovisade för budgetåret 2015 överskridanden och begärde ytterligare medel till såväl förvaltningsanslaget som ett av de sakanslag (anslag 1:22 Främjande av rennäringen m.m., utg.omr. 23) som Sametinget disponerar. Vidare lämnade Riksrevisionen vid sin årliga granskning en revisionsberättelse med reservation för årsredovisningen 2015. Riksrevisionen framförde i fråga om årsredovisningen för 2015 att den inte var upprättad i enlighet med gällande regelverk, inte gav en rättvisande bild av det ekonomiska resultatet, finansiering och finansiell ställning samt att ledningen inte hade efterlevt de föreskrifter som är tillämpliga för användning av anslag och inkomster.

Det var mot den bakgrunden regeringen gav uppdraget till ESV (se ovan).

Riksrevisionen avgav även för 2016 en revisionsberättelse med reservation.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen lämnar regeringen förslag till vissa ändringar i sametingslagen. Vissa förändringar i Sametingets organisation föreslås. Sametingets plenum ska även i fortsättningen vara det högsta beslutande organet, och ingen ändring görs när det gäller förordnande av ordförande i Sametinget. Sametingets styrelse ska ansvara för Sametingets verksamhet och kanslichefen ska sköta den löpande verksamheten enligt de direktiv och riktlinjer som styrelsen beslutar.

Det föreslås vidare en bestämmelse i sametingslagen om att Sametingets plenum har rätt att besluta om skäligen ekonomiska förmåner för ledamöter och ersättare.

Förslaget innebär också att nya bestämmelser förs in i sametingslagen, dels om offentlighet vid Sametingets sammanträden, dels om att ordföranden

ansvarar för ordningen vid sammanträden i plenum och då också har rätt att visa ut den som uppträder störande och inte rättar sig efter tillsägelse.

Regeringen lämnar också förslag om ändringar i bestämmelser om val till Sametinget. Kravet i sametingslagen på svenskt medborgarskap för att vara valbar till Sametinget tas bort. Det införs en bestämmelse i sametingslagen om att en valsedel ska innehålla en upplysning om personvalets innebörd. Regeringen föreslår att en väljare som inte är känd för röstmottagaren ska kunna styrka sin identitet även på annat sätt än genom att legitimera sig för att få rösta i sametingsvalet. Förbudet i sametingslagen för väljarens make eller barn att vara vittne vid brevröstning vid val till Sametinget tas bort.

Regeringen föreslår utöver ändringar i sametingslagen en särskild lag om säkerhetskontroll vid Sametingets offentliga sammanträden. Den omfattar såväl Sametingets plenum som sammanträden i styrelsen och i nämnderna. Som en följd av denna lämnas förslag till en komplettering i lagen om ordningsvakter, så att det av den lagen framgår att ordningsvakter får förordnas att tjänstgöra även vid säkerhetskontroller i Sametinget.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2019.

Utskottets överväganden

Lagförslag om ändringar i regleringen för Sametinget och sametingsvalet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om säkerhetskontroll vid Sametingets offentliga sammanträden, lag om ändring i lagen (1980:578) om ordningsvakter och lag om ändring i sametingslagen (1992:1433). Ett motionsyrkande avslås.

Jämför reservation 1 (SD).

Propositionen

Sametingets organisation

Regeringen gör bedömningen att Sametingets organisation ska framgå av sametingslagen och myndighetens instruktion.

Regeringen föreslår att det av sametingslagen ska framgå att det vid Sametinget finns ett kansli som leds av en kanslichef och att kanslichefen anställs av styrelsen. Det bör för närvarande inte genomföras någon ändring när det gäller förordnande av ordförande i Sametinget. Någon ändring av ordförandens titel bör heller inte göras.

Det föreslås vidare att det av sametingslagen ska framgå att kanslichefen ska sköta den löpande verksamheten enligt de riktlinjer och direktiv som styrelsen beslutar. Begreppet förvaltning ersätts med begreppet verksamhet i de bestämmelser i sametingslagen som reglerar styrelsens uppgifter, Sametingets möjlighet att tillsätta nämnder och styrelsens och nämndernas beslutsbefogenhet.

Regeringen gör bedömningen att plenum även fortsättningsvis bör vara Sametingets högsta beslutande organ. Plenum bör besluta arbetsordning medan styrelsen bör besluta verksamhetsplan. Någon förändring av Sametingets arbetsuppgifter bör, enligt regeringen, inte genomföras i detta sammanhang.

Ekonomiska förmåner för förtroendevald i Sametinget

Regeringen föreslår att Sametingets plenum ska få besluta om skäligen ekonomiska förmåner för ledamöter och ersättare. Det bör inte i detalj regleras vilka förmåner som kan komma i fråga eller förutsättningarna för förmånerna.

Offentlighet vid Sametingets sammanträden

Regeringen föreslår att Sametingets sammanträden i plenum ska vara offentliga. Sametinget får dock besluta att överläggningen i ett visst ärende ska hållas inom stängda dörrar. Vid en sådan överläggning får ledamöternas ersättare närvara, även när de inte tjänstgör.

Vidare föreslår regeringen att ordföranden leder sammanträdena och ansvarar för ordningen. Ordföranden får visa ut den som uppträder störande och inte rättar sig efter tillsägelse.

I fråga om styrelsens sammanträden föreslår regeringen att de ska hållas inom stängda dörrar. Efter medgivande från Sametingets plenum får styrelsen dock besluta att sammanträden ska vara offentliga. Sammanträdena ska dock alltid hållas inom stängda dörrar i ärenden som rör myndighetsutövning eller där det förekommer uppgifter som omfattas av sekretess.

Regeringen föreslår att samma regler ska gälla för sammanträden i Sametingets nämnder.

Vidare föreslås att Sametinget ska kunna fatta beslut om säkerhetskontroller vid sammanträden enligt samma ordning som gäller för sammanträden i kommuner och landsting.

En ny lag om säkerhetskontroll vid Sametingets offentliga sammanträden

I propositionen föreslår regeringen att bestämmelser om säkerhetskontroll ska tas in i en särskild lag som är uppbyggd på samma sätt som lagen om säkerhetskontroll vid offentliga sammanträden i kommuner och landsting.

Säkerhetskontroll ska få genomföras vid inpassering till eller i de sammanträdeslokaler som disponeras för ett sammanträde som är offentligt enligt sametingslagen. Förutsättningen för att säkerhetskontroll ska få anordnas är att det finns anledning att befara att det vid sammanträdet kan komma att begås brott som innebär en allvarlig fara för någons liv, hälsa eller frihet eller för omfattande förstörelse av egendom.

Beslut om säkerhetskontroll ska avse ett visst sammanträde och ska utöver sammanträdeslokalen och entréutrymmen endast omfatta de angränsande lokaler som behöver utnyttjas för att besökare ska kunna följa sammanträdet. Beslutet ska fattas av den som är eller ska vara ordförande vid sammanträdet. Beslutet ska föregås av samråd med Polismyndigheten. I ett beslut om säkerhetskontroll ska det anges vilket sammanträde och vilka lokaler som omfattas av beslutet.

I lagen föreslås även bestämmelser om kontrollens utformning och omfattning, bl.a. vad kontrollen ska få omfatta, vilka personer som får kontrolleras, kontrollens bemanning, hur kroppsvisitation ska få utföras och om avvisning och avlägsnande.

Enligt förslaget ska ordningsvakter få förordnas att tjänstgöra vid säkerhetskontroller i Sametinget.

Ändringar i bestämmelser om val till Sametinget

Regeringen föreslår att kravet i sametingslagen på svenskt medborgarskap för att vara valbar till Sametinget tas bort.

Vidare föreslår regeringen att det införs en bestämmelse i sametingslagen om att en valsedel ska innehålla en upplysning om personvalets innebörd. Det föreslås även att förbudet i sametingslagen för väljarens make eller barn att vara vittne vid brevröstning vid val till Sametinget ska tas bort.

Vidare föreslås att uttrycket ”kroppsligt fel” ersätts med uttrycket ”funktionsnedsättning eller liknande” i bestämmelsen om en väljares möjlighet att anlita biträde vid brevröstning. Uttrycket ”anlita biträde” ersätts med ”anlita någon annan person som hjälper honom eller henne vid röstningen”.

Regeringen föreslår även att en väljare som inte är känd för röstmottagaren ska kunna styrka sin identitet även på annat sätt än genom att legitimera sig för att få rösta i sametingsvalet.

Enligt 3 kap. 15 § andra stycket sametingslagen (1992:1433) ska en väljare som inte är känd för röstmottagaren legitimera sig för att få rösta vid val till Sametinget. Möjligheten att styrka sin identitet på annat sätt än genom legitimering saknas enligt sametingslagen, till skillnad mot vad som gäller enligt motsvarande bestämmelse i vallagen (2005:837), se 8 kap. 6 §.

Regeringen framhåller att utgångspunkten för vallagen är enhetliga regler för kontroll av väljarnas identitet med ett system som är lätt att förstå och tillämpa och som uppfattas som rättvist av väljarna. I förarbetena till vallagen (prop. 2004/05:163 s. 74 f.) diskuterades vilket krav på identitetskontroll som ska ställas på väljare som inte är kända för röstmottagarna. Det framgår att bestämmelsen om identitetskontroll vid röstmottagning ska gälla lika för alla väljare och utformas på ett sätt som inte ger utrymme för godtycke eller misstankar om godtycke.

Det är viktigt med ett välfungerande kontrollsysteem vid all röstmottagning, såväl vid val till riksdagen som till kommun- och landstingsfullmäktige, Europaparlamentet och Sametinget. En väljare som inte är känd för röstmottagaren ska därför styrka sin identitet.

En väljare kan styrka sin identitet genom att legitimera sig. Att skaffa legitimation står dock var och en fritt att göra. En ordning som innebär att identiteten endast kan styrkas genom att väljaren legitimerar sig medför en risk att de av väljarna som saknar legitimation avstår från att rösta i valet.

Mot denna bakgrund har det i vallagen införts en möjlighet att styrka sin identitet på något annat tillförlitligt sätt än genom att legitimera sig. Enligt förarbeten till vallagen (prop. 2004/05:163 s. 75) kan det vara genom att t.ex. någon annan intygar förhållandet. Det är lämpligt att röstmottagarna dokumenterar hur väljarnas identitet har kontrollerats. I vallokalen kan det göras genom en anteckning i röstlängden när väljarnas röster tas emot (prop. 2004/05:163 s. 76).

De olika möjligheterna för att styrka sin identitet i vallagen respektive sametingslagen framstår enligt regeringen som omotiverade. Det är lämpligt med en ordning som är lika vid val till Sametinget som vid andra allmänna val.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

I propositionen föreslår regeringen att den nya lagen och lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2019.

Ärenden som har inletts hos Sametinget före ikraftträdandet men ännu inte har avgjorts ska handläggas enligt äldre föreskrifter i sametingslagen.

Bestämmelsen i sametingslagen om att Sametingets plenum får besluta om skäliga ekonomiska förmåner för ledamöter och ersättare ska inte tillämpas på förmåner som har intjänats före ikraftträdandet.

Motionen

I kommittémotion 2018/19:37 av Jonas Millard m.fl. (SD) begärs att propositionen avslås i den del den avser ett slopande av kravet att visa legitimation när en röstberättigad som inte är igenkänd ska rösta till sametingsvalet.

Motionärerna menar att det förvisso är bra att både sametingslagen och vallagen är så likalydande som möjligt eftersom båda reglerar val, men i motsats till regeringen anser motionärerna att vallagen borde ändras för att efterlikna sametingslagen och inte tvärtom. Kravet på att legitimera sig för att få rösta, oavsett val, borde vara absolut, i vart fall om man inte redan är igenkänd av röstmottagaren.

Systemet med intygspersoner kan, enligt motionärerna, alltför enkelt utnyttjas, och vid flera tillfällen har det hänt att personer som kommer till sin vallokal för att rösta redan är avprickade i röstlängden. Det finns således ingen anledning att bygga in denna svaghet även i sametingslagen.

Utskottets tidigare behandling

Våren 2004 behandlade utskottet en motion om legitimationskrav vid röstning. Utskottet ansåg att resultatet av det arbete som bedrevs av 2003 års vallagskommitté (Ju 2003:03) borde avvaktas och avstyrkte därför motionen (bet. 2003/04:KU13).

I samband med behandlingen av propositionen Ny vallag (prop. 2004/05:163) avstyrkte utskottet ett motionsyrkande om att göra det obligatoriskt för samtliga röstberättigade att vid samtliga val uppvisa en identitetshandling innan röst avges (bet. 2005/06:KU9). Utskottet underströk att det får förutsättas att Valmyndigheten i sin information till valförrättarna lämnar vägledning om hur de i olika kontrollsituationer bör agera.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom de överväganden som görs i propositionen och anser att riksdagen bör anta regeringens lagförslag och avslå motionen.

Förordnande av Sametingets ordförande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om förordnande av Sametingets ordförande.

Jämför reservation 2 (V).

Gällande ordning

Av 2 kap. 2 § 3 stycket sametingslagen (1992:1433) framgår att regeringen efter förslag av Sametinget förordnar ordförande i Sametinget. Ordföranden ska utses bland tingets ledamöter. Sametinget väljer en eller flera vice ordförande bland ledamöterna. Sametinget får återkalla vice ordförandes uppdrag.

Propositionen

I propositionen gör regeringen bedömningen att det för närvarande inte bör genomföras någon ändring när det gäller förordnande av ordförande i Sametinget.

Regeringen framhåller att det skäl som departementschefen anförde i lagstiftningsärendet om inrättandet av Sametinget för att regeringen, efter förslag av plenum, skulle förordna ordförande, var att ordföranden kom att inta samma ställning som ordföranden i råds- eller nämndmyndigheter. Regeringen måste ta någon av de valda ledamöterna men var inte formellt bunden av tingets förslag (prop. 1992/93:32 s. 62 och 63).

Regeringen framhåller vidare att ESV i sin rapport har påpekat att Sametingets ordförande inte har de befogenheter som en myndighetschef vanligtvis har och att regeringens möjligheter till ansvarsutkrävande därför är små (s. 50). ESV har också framhållit att ansvarsutkrävande av de folkvalda ledamöterna sker i valet till Sametinget. Det finns därmed inget skäl för regeringen att utse någon funktion inom ett sameting (s. 51). ESV föreslår att regeringen ska utse kanslichef i Sametinget och föreslår i konsekvens med detta också att regeringen inte längre ska förordna ordförande i plenum.

Eftersom regeringen inte föreslår någon ändring vad gäller utseende av kanslichef lägger regeringen i detta sammanhang inte heller fram något förslag om att regeringen inte längre ska förordna ordförande i Sametinget. Samernas rätt till självstyre i interna frågor talar dock starkt för att det inte bör vara regeringen som förordnar ordförande, utan att detta bör vara på Sametingets uppgift. Förordnande av ordförande i Sametinget är, enligt regeringen, en

principiellt viktig fråga och ordföranden har en central funktion i Sametingets plenum. Det bör därför vara den framtida inriktningen att Sametinget ska förordna ordförande. Frågan behöver dock övervägas ytterligare. Regeringen avser att återkomma till frågan i lämpligt sammanhang.

Motionen

I kommittémotion 2018/19:48 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V) begärs att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag som innebär att Sametinget ska förordna sin ordförande och tillkännager detta för regeringen.

Ekonomistyrningsverket (ESV) har föreslagit att regeringen inte längre ska förordna ordförande för Sametingetm, vilket ett flertal remissinstanser, däribland Sametinget, Sameskolstyrelsen, Statskontoret och partierna Vuovdega/Skogssamerna, Guovssonásti och Sámiid Riikkabelodat/Same-landspartiet ställer sig bakom. Regeringen har dock valt att inte lägga fram något förslag om att regeringen inte längre ska förordna ordförande i Sametinget i den aktuella propositionen. Motionärerna anser att regeringens skrivning om den framtida inriktningen för Sametingets ordförande är vällovlig. Dock ser motionärerna ingen anledning att dra ut på tiden för ett dylikt beslut. Regeringen bör, enligt motionärerna, återkomma med förslag som innebär att Sametinget ska förordna sin ordförande.

Utskottets tidigare behandling

I samband med behandlingen av proposition 2005/06:86 Ett ökat samiskt inflytande avstyrkte utskottet ett motionsyrkande om en ändring i sätingslagen som skulle innebära att ordföranden för Sametinget väljs av Sametinget. Utskottet uttryckte då att det delade regeringens bedömning avseende utseende av Sametingets ordförande (bet. 2005/06:KU32).

Mer allmänt hållna motionsyrkanden om Sametingets organisation och roll som självstyrande organ har behandlats av utskottet vid ett flertal tillfällen, bl.a. våren 2012 (bet. 2011/12:KU17). Utskottet avstyrkte då ett motionsyrkande om att regeringen bör tillsätta en parlamentariskt sammansatt utredning för att utreda ett utökat samiskt självstyre. Utskottet vidhöll sin tidigare mening att det är väsentligt att Sametingets roller som folkvalt organ och myndighet under regeringen hålls isär på ett för allmänheten tydligt sätt. Utskottet utgick fortsättningsvis från att regeringen fortsatte att ägna denna fråga vederbörlig uppmärksamhet.

Utskottet har behandlat frågan om Sametingets roll och ett utökat samiskt självstyre vid ett flertal tillfällen därefter. Liknande motionsyrkanden avstyrktes av utskottet våren 2012, 2015 och 2018 (bet. 2011/12:KU17, bet. 2014/15:KU16 och bet. 2017/18:KU32).

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att frågan om förordnande av ordförande i Sametinget kommer att bli föremål för fortsatta överväganden och anser inte att riksdagen behöver ta något initiativ i frågan. Motionen avstyrks.

Reservationer

1. Lagförslag om ändringar i regleringen för Sametinget och sametingsvalet, punkt 1 (SD)

av Jonas Millard (SD), Matheus Enholm (SD) och Fredrik Lindahl (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

a) avslår regeringens förslag till lag om ändring i sametingslagen (1992:1433) i de delar det avser 3 kap. 15 § och antar lagförslaget i övrigt,

b) antar regeringens förslag till

1. lag om säkerhetskontroll vid Sametingets offentliga sammanträden,

2. lag om ändring i lagen (1980:578) om ordningsvakter.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:287 punkterna 1 och 2 samt motion

2018/19:37 av Jonas Millard m.fl. (SD) och

bifaller delvis proposition 2017/18:287 punkt 3.

Ställningstagande

Vi motsätter oss inte propositionen som helhet men anser att en väljare som inte är känd för röstmottagaren fortsatt ska styrka sin identitet genom att legitimera sig för att få rösta i sametingsvalet. Regeringen menar att de nuvarande olika möjligheterna för att styrka sin identitet som ges i vallagen respektive sametingslagen framstår som omotiverade. Vi menar att det förvisso är bra att både sametingslagen och vallagen är så likalydande som möjligt eftersom båda reglerar val, men i motsats till regeringen anser vi att vallagen borde ändras för att efterlikna sametingslagen och inte tvärtom. Kravet på att legitimera sig för att få rösta, oavsett val, borde vara absolut, i vart fall om man inte redan är igenkänd av röstmottagaren. Systemet med intygspersoner kan alltför enkelt utnyttjas, och vid flera tillfällen har det hänt att personer som kommer till sin vallokal för att rösta redan är avprickade i röstlängden. Det finns således ingen anledning att bygga in denna svaghet även i sametingslagen.

Mot den bakgrunden anser vi att riksdagen bör avslå regeringens förslag i den del det avser möjligheten att styrka sin identitet på annat sätt än genom att legitimera sig. Förslagen i övrigt bör antas.

2. Förordnande av Sametingets ordförande, punkt 2 (V)

av Jessica Wetterling (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:48 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V).

Ställningstagande

Ekonomistyrningsverket (ESV) har föreslagit att regeringen inte längre ska förordna ordförande för Sametinget, vilket ett flertal remissinstanser, däribland Sametinget, Sameskolstyrelsen, Statskontoret och partierna Vuovdega/Skogssamerna, Guovssonásti och Sámiid Riikkabellodat/Same-landspartiet ställer sig bakom. Regeringen har dock valt att inte lägga fram något sådant förslag i den aktuella propositionen. Vi anser att regeringens skrivning om den framtida inriktningen för Sametingets ordförande är vällovlig. Dock ser vi ingen anledning att dra ut på tiden för ett dylikt beslut. Vi menar att regeringen bör återkomma med förslag som innebär att Sametinget ska förordna sin ordförande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2017/18:287 Ändringar i regleringen för Sametinget och sametingsvalet:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om säkerhetskontroll vid Sametingets offentliga sammanträden.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1980:578) om ordningsvakter.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i sametingslagen (1992:1433).

Följdmotionerna

2018/19:37 av Jonas Millard m.fl. (SD):

Riksdagen avslår propositionen i den del som avser ett slopande av kravet på att visa legitimation när en röstberättigad som inte är igenkänd ska rösta i sametingsvalet.

2018/19:48 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag som innebär att Sametinget ska förordna sin ordförande och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om säkerhetskontroll vid Sametingets offentliga sammanträden

Härigenom föreskrivs följande.

Säkerhetskontroll

1 § Säkerhetskontroll får genomföras vid inpassering till eller i lokaler som disponeras för ett sammanträde i Sametinget som i enlighet med regleringen i sametingslagen (1992:1433) är offentligt, om det finns anledning att befara att det vid sammanträdet kan komma att begås brott som innebär en allvarlig fara för någons liv, hälsa eller frihet eller för omfattande förstörelse av egendom.

Beslut om säkerhetskontroll

2 § Ett beslut om säkerhetskontroll ska avse ett visst sammanträde och får utöver sammanträdeslokalen och entréutrymmen endast omfatta de angränsande lokaler som behöver utnyttjas för att besökare ska kunna följa sammanträdet. I beslutet ska det anges vilket sammanträde och vilka lokaler som omfattas av beslutet.

Ett beslut om säkerhetskontroll fattas av den som är eller ska vara ordförande vid sammanträdet.

Innan ett beslut om säkerhetskontroll fattas ska samråd ske med Polismyndigheten.

Säkerhetskontrollens omfattning och utformning

3 § Säkerhetskontrollen omfattar besökare till det sammanträde och de lokaler som anges i beslutet om säkerhetskontroll. Kontrollen omfattar dock inte ledamöter och ersättare vid sammanträdet, eller andra som på grund av ett särskilt uppdrag från Sametinget närvarar vid sammanträdet. Den som är eller ska vara ordförande vid sammanträdet får undanta även andra personer från kontrollen.

Identiteten får kontrolleras endast för att fastställa om en person som uppger sig inte omfattas av säkerhetskontrollen ska undantas från den.

4 § Vid säkerhetskontrollen ska vapen och andra föremål som är ägnade att komma till användning vid brott som avses i 1 § eftersökas. Kontrollen får omfatta kroppsvisitation och undersökning av väskor och andra föremål som påträffas i lokaler som anges i beslutet om säkerhetskontroll.

5 § Säkerhetskontrollen genomförs efter närmare anvisningar av Polismyndigheten av en polisman. Kontrollen kan också efter Polismyndighetens förordnande genomföras av en ordningsvakt under ledning av en polisman.

6 § Kroppsvisitation vid säkerhetskontrollen ska utföras med metalldetektor eller liknande anordning. Kroppsvisitationen får göras på annat sätt om det finns särskilda skäl. I så fall ska den utföras av en polisman eller av en ordningsvakt som Polismyndigheten har godkänt för uppgiften.

Kroppsvisitation som är av mera väsentlig omfattning ska utföras i ett avskilt utrymme och om möjligt i vittnes närvaro.

Kroppsvisitation får utföras eller bevittnas endast av någon som är av samma kön som den som visiteras, om undersökningen inte görs med metalldetektor eller liknande anordning eller avser föremål som den som visiteras har med sig.

7 § Om det vid säkerhetskontrollen påträffas något sådant föremål som avses i 4 § första meningen, ska den som föremålet påträffas hos uppmanas att lämna det ifrån sig för förvaring, om det inte tas i beslag enligt bestämmelserna i rättegångsbalken. Om det inte finns någon känd innehavare till ett påträffat föremål får det omhändertas.

Avvisning och avlägsnande

8 § Besökare som vägrar att genomgå en beslutad säkerhetskontroll och inte kan styrka sin behörighet enligt 3 § att ändå vistas i sammanträdeslokalen får nekas tillträde till sammanträdet och de lokaler som omfattas av beslutet om säkerhetskontroll och avvisas eller avlägsnas från dessa lokaler. Samma åtgärder får vidtas mot den som inte följer en uppmaning enligt 7 § att lämna föremål ifrån sig.

Förvaring av föremål

9 § Föremål som har lämnats till förvaring eller omhändertagits enligt denna lag ska förvaras på ett betryggande sätt. Ett bevis om att ett föremål har lämnats till förvaring ska utfärdas på begäran.

Föremålet ska återlämnas till personen som har lämnat det till förvaring när han eller hon lämnar de lokaler som omfattas av beslutet om säkerhetskontroll.

Förbud att överklaga

10 § Beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2019.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1980:578) om ordningsvakter

Härigenom föreskrivs att 2 b § lagen (1980:578) om ordningsvakter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Ordningsvakter får förordnas att tjänstgöra vid säkerhetskontroll enligt lagen (2010:294) om säkerhetskontroll vid offentliga sammanträden i kommuner och landsting.

Föreslagen lydelse

2 b §¹

Ordningsvakter får förordnas att tjänstgöra vid säkerhetskontroll enligt lagen (2010:294) om säkerhetskontroll vid offentliga sammanträden i kommuner och landsting *och enligt lagen (2019:000) om säkerhetskontroll vid Sametingets offentliga sammanträden.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2019.

¹ Senaste lydelse 2010:295.

3 Förslag till lag om ändring i sametingslagen (1992:1433)

Härigenom föreskrivs i fråga om sametingslagen (1992:1433)¹
dels att nuvarande 2 kap. 3 a § ska betecknas 2 kap. 3 d §,
dels att 2 kap. 2, 4, 5 och 6 a §§ och 3 kap. 2, 8, 10, 15 och 19 §§ ska ha
 följande lydelse,
dels att det ska införas fem nya paragrafer, 2 kap. 3 a–3 c, 3 e och 4 a §§
 av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

2 §²

Sametinget *skall* bestå av 31 ledamöter, utsedda genom val. För ledamöterna *skall* det utses ersättare. I fråga om antalet ersättare och hur de *skall* utses gäller bestämmelserna i 14 kap. 15 § vallagen (2005:837) om val till landstingsfullmäktige.

Ledamöterna skall vara svenska medborgare.

Efter förslag av Sametinget förordnar regeringen ordförande i Sametinget. Ordföranden *skall* utses bland tingets ledamöter. Sametinget väljer en eller flera vice ordförande bland ledamöterna. Sametinget får återkalla vice ordförandes uppdrag.

Sametinget *ska* bestå av 31 ledamöter, utsedda genom val. För ledamöterna *ska* det utses ersättare. I fråga om antalet ersättare och hur de *ska* utses gäller bestämmelserna i 14 kap. 15 § vallagen (2005:837) om val till landstingsfullmäktige.

Efter förslag av Sametinget förordnar regeringen ordförande i Sametinget. Ordföranden *ska* utses bland tingets ledamöter. Sametinget väljer en eller flera vice ordförande bland ledamöterna. Sametinget får återkalla vice ordförandes uppdrag.

3 a §

Sametingets sammanträden i plenum är offentliga.

Sametinget får dock besluta att överläggningen i ett visst ärende ska hållas inom stängda dörrar. Ersättarna får närvara vid en sådan överläggning, även när de inte tjänstgör.

3 b §

Ordföranden leder Sametingets sammanträden i plenum och

¹ Senaste lydelse av 2 kap. 3 a § 1996:122.

² Senaste lydelse 2006:803.

ansvarar för ordningen vid sammanträdena.

Ordföranden får visa ut den som uppträder störande och inte rättar sig efter tillsägelse.

3 c §

Styrelsens sammanträden ska hållas inom stängda dörrar. Efter medgivande från Sametingets plenum får styrelsen dock besluta att sammanträden ska vara offentliga.

Styrelsens sammanträden ska alltid hållas inom stängda dörrar i ärenden

1. som avser myndighetsutövning, eller

2. där det förekommer uppgifter som omfattas av sekretess.

Detsamma ska gälla för sammanträden i Sametingets nämnder.

3 e §

Sametingets plenum får besluta om skäligen ekonomiska förmåner för ledamöter och ersättare.

4 §

Sametinget skall bland tingets ledamöter utse en styrelse om högst sju ledamöter och lika många ersättare som skall sköta den löpande verksamheten för Sametinget. En av ledamöterna skall därvid utses att vara ordförande.

Styrelsen skall
1. bereda och yttra sig i ärenden som skall handläggas av Sametinget,

2. handha den ekonomiska förvaltningen,

3. verkställa Sametingets beslut om verkställigheten inte uppdragits åt någon annan,

4. fullgöra de uppdrag som Sametinget överlämnat till styrelsen.

Sametinget ska bland sina ledamöter utse en styrelse som består av högst sju ledamöter och lika många ersättare. Sametinget ska bland styrelsens ledamöter välja en ordförande.

Styrelsen ansvarar för Sametingets verksamhet.

4 a §

Vid Sametinget ska det finnas ett kansli som leds av en kanslichef.

Kanslichefen anställs av styrelsen.

Kanslichefen ska sköta den löpande verksamheten enligt de direktiv och riktlinjer som styrelsen beslutar.

5 §³

Sametinget *skall* tillsätta en valnämnd som ansvarar för Sametingets uppgifter vid val till Sametinget.

Sametinget kan därutöver tillsätta de nämnder som i övrigt behövs för *beredning, förvaltning och verkställighet*.

Sametinget *ska* tillsätta en valnämnd som ansvarar för Sametingets uppgifter vid val till Sametinget.

Sametinget kan därutöver tillsätta de nämnder som i övrigt behövs för *verksamheten*.

6 a §⁴

Sametingets styrelse och nämnder beslutar i frågor som rör *förvaltningen och* Sametingets myndighetsutövning *samt* i andra frågor som de enligt lag eller annan författning *skall* ha hand om.

Sametingets styrelse och nämnder beslutar i frågor som rör Sametingets myndighetsutövning *och* i andra frågor som de enligt lag eller annan författning *ska* ha hand om.

3 kap.

2 §⁵

För valet till Sametinget utgör landet en valkrets. Valnämnden utser valförrättare och har i övrigt de uppgifter som framgår av detta kapitel. Uppgifter vid val till Sametinget fullgörs även av den centrala valmyndigheten enligt vallagen (1997:157) och av länsstyrelsen i det län där Sametinget har sitt säte.

För valet till Sametinget utgör landet en valkrets. Valnämnden utser valförrättare och har i övrigt de uppgifter som framgår av detta kapitel. Uppgifter vid val till Sametinget fullgörs även av den centrala valmyndigheten enligt vallagen (2005:837) och av länsstyrelsen i det län där Sametinget har sitt säte.

8 §

Den som har rösträtt till Sametinget *och är svensk medborgare* är valbar till

Den som har rösträtt till Sametinget är valbar till

³ Senaste lydelse 2004:538.

⁴ Senaste lydelse 2006:803.

⁵ Senaste lydelse 2004:538.

Sametinget om inte annat följer av 9 §.

Sametinget om inte annat följer av 9 §.

10 §⁶

Den centrala valmyndigheten utfärdar valsedlar. På valsedel *skall anges* grupp, parti eller liknande sammanslutning samt minst tre kandidater för gruppen, partiet eller sammanslutningen.

Kandidatnamnen *skall* föras med nummer och tas upp i nummerordning under varandra. *Intill varje kandidatnamn skall det finnas ett markerat utrymme där väljarna kan lämna en särskild personröst genom en markering.*

För en registrerad grupp, ett parti eller en sammanslutning får finnas valsedlar med olika kombinationer av kandidater.

Den centrala valmyndigheten utfärdar *valsedlar*. På *valsedlarna ska en* grupp, *ett* parti eller *en* liknande sammanslutning *anges* samt minst tre kandidater för gruppen, partiet eller sammanslutningen.

Kandidatnamnen *ska* föras med nummer och tas upp i nummerordning under varandra. *Valsedlarna ska dessutom vara utformade så att väljarna kan lämna en särskild personröst och innehålla en upplysning om personvalets innebörd.*

För en registrerad grupp, ett parti eller en sammanslutning får *det* finnas valsedlar med olika kombinationer av kandidater.

15 §⁷

Vid röstning i vallokal lägger väljaren själv in sin valsedel i ett valkuvert och tillsluter det. Väljaren lämnar valkuvert och det ytterkuvert som också är röstkort till valförrättaren. Denne kontrollerar att väljaren ställt i ordning bara ett valkuvert och att kuvertet inte är försett med obehörig märkning. Därefter lägger valförrättaren i väljarens närvaro in valkuvertet i ytterkuvertet och tillsluter det. Valförrättaren tar slutligen hand om ytterkuvertet samt antecknar på en särskild förteckning väljarens namn.

Den som saknar det ytterkuvert som också är röstkort får inte rösta. En väljare som inte är känd för röstmottagaren *skall* legitimera sig. Den som inte gör det får inte rösta.

Den som saknar det ytterkuvert som också är röstkort får inte rösta. En väljare som inte är känd för röstmottagaren *ska* legitimera sig *eller på annat sätt styrka sin identitet*. Den som inte gör det får inte rösta.

19 §⁸

Vid brevröstning lägger väljaren själv in sin valsedel i ett valkuvert och tillsluter det. I närvaro av två vittnen lägger väljaren sedan valkuvertet i det ytterkuvert som

Vid brevröstning lägger väljaren själv in sin valsedel i ett valkuvert och tillsluter det. I närvaro av två vittnen lägger väljaren sedan valkuvertet i det ytterkuvert som

⁶ Senaste lydelse 2004:538.

⁷ Senaste lydelse 2006:803.

⁸ Senaste lydelse 2006:803.

också är röstkort och tillsluter det. Därefter skriver väljaren på ytterkuvertet en försäkran på heder och samvete att han eller hon gjort på detta sätt. Vittnena intygar skriftligen att väljaren egenhändigt undertecknat försäkran och att de inte känner till något förhållande som strider mot de uppgifter väljaren lämnat på ytterkuvertet. Vittnenas adresser anges på ytterkuvertet. Vittnena *skall* ha fyllt 18 år. *Väljarens make eller barn får inte vara vittne.*

Sedan brevröstningsförsändelsen har gjorts i ordning enligt första stycket lägger väljaren in försändelsen i ett omslagskuvert och tillsluter detta. Därefter lämnas försändelsen för postbefordran till länsstyrelsen i det län där Sametinget har sitt säte.

En väljare som på grund av *kroppsligt fel* inte kan avge sin röst i föreskriven ordning får vid röstningen anlita *biträde*.

också är röstkort och tillsluter det. Därefter skriver väljaren på ytterkuvertet en försäkran på heder och samvete att han eller hon gjort på detta sätt. Vittnena intygar skriftligen att väljaren egenhändigt undertecknat försäkran och att de inte känner till något förhållande som strider mot de uppgifter väljaren lämnat på ytterkuvertet. Vittnenas adresser anges på ytterkuvertet. Vittnena *ska* ha fyllt 18 år.

En väljare som på grund av *funktionsnedsättning eller liknande* inte kan avge sin röst i föreskriven ordning får vid röstningen anlita *någon annan person som hjälper honom eller henne vid röstningen*.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2019.
 2. Ärenden som har inletts hos Sametinget före ikraftträdandet men ännu inte har avgjorts handläggs enligt äldre föreskrifter.
 3. Bestämmelsen i 2 kap. 3 e § tillämpas inte på förmåner som har intjänats före ikraftträdandet.